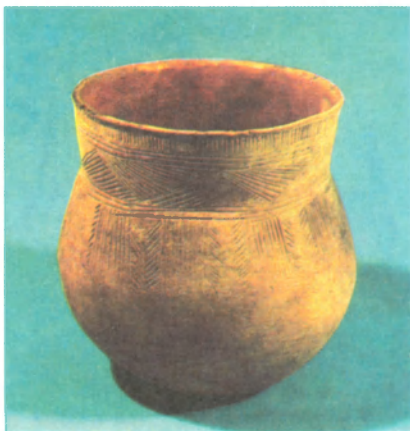

ямах. Пахавальны абрад — трупаспа-ленне і трупалажэнне. Знойдзены бронзавы наканечнік кап'я, акулярпа-добныя падвескі і наканечнік стралы. Курганы датуюцца бронзавым векам (сярод іх два 8—9 ст., адзін 11—12 ст., у адным пахаванні знойдзена драцяное скроневое кольца). Курганная могіль-нікі-2 і 3 датуецца 11—12 ст. Захавала-ся адпаведна 12 (выш. 0,6 м, дыям. 12 м) і 52 (выш. 0,4—2 м, дыям. 0,5—9 м) насыпы. Пахавальны абрад трупала-жэнне на гарызонце і ў ямах. Знойдзены драцяное кольца, пярэцёнкападо-бныя скроневыя кольцы, падвеска-амулет (конік), крыжападобныя і змеягалопа-добныя падвескі, шклянныя і золаташкля-ныя пацеркі, шклянныя і медныя пяр-сцёнкі, ганчарны гаршчок, фрагменты керамікі, тканіны і інш. Селішча размешчана на левым беразе Дняпра. Выявілі і даследавалі ў 1969 А.В. Куза і Салаўёва. Знойдзены рэшткі 3 прамаву-гольных у плане паўзямлянак, заглыб-леных у мацяр'ю на 0,2—0,6 м. У кутах 2 жытлаў знаходзіліся пачы-каменкі. Выяўлена ляпная кераміка 2-й пал. 1-га тыс. н.э. Ва ўсх частцы селішча размя-шчалася *Ходасавіцкае свяцілішча*.

Літ.: Артеменко И.И. Неолитические стоянки и курганы эпохи бронзы близ с. Ходосовичи Гомельской обл. БССР // Памятники каменного и бронзового веков Еразии. М., 1964; Артемко И.И., Соловьева Г.Ф. Славянские курганы близ с. Ходосовичи // Краткие сообщения Ии-та археологич. 1963. Вып. 96.

ХОДАСАЎ Мікалай Якаўлевіч [н. 7(20).5.1913, станіца Беслянеўская Краснадарскага краю, Расія], удзельнік баёў на Беларусі ў Вял. Айч. вайну, Герой Сав. Саюза (1945). На фронце з 1941. Камандзір узвода разведкі старшыня Х. вызначыўся ў ноч на 29.9.1943 каля в. Глушэц Лоеўскага р-на: з узводам фарсіраваў Дняпро і ўтрымліваў плацдарм да падыходу інш. падраздзяленняў палка, дзе за 7 дзён адбіў 37 контратак ворага.

ХОДАШ Аляксандр Аляксандравіч (сапр. Шэпшэль Шэпшэлевіч; 1896, Мінск — ліп. 1951), удзельнік барацьбы за сав. ўладу на Беларусі, дзярж. і прафсаюзны дзеяч. У сак. 1917 узначаліў прафсаюз дрэваапрацоўшчыкаў у Мінску. У час герм. акупацыі чл. Мінскага падп. рай-кома РКП(б). У 1918—20 чл. мінскіх грукма партыі і губ. ВРК, К-та абароны Мінска, камісар Асобага рабочага палка (гл. *Першы Мінскі рабочы полк*), старшыня Мінскага губ. савета прафса-юзаў, в.а. нар. камісара працы Літ.-Бел. ССР. З 1921 старшыня Савета, з 1924—Цэнтр. савета прафсаюзаў Беларусі. З 1925 на праф. рабоце ў РСФСР. У 1931—37 чл. калегіі і кіраўнік сектара кадрў, нач. упраўлення навуч. устаноў Наркамата фінансаў СССР. У 1939—47 нам. упраўляючага справамі Наркамата (Мін-ва) землеводства СССР. З мая 1947 начальнік адм.-гасп. аддзела Га-

Да арт. Ходасавічы. Гліняная пасудзіна сярэдне-дняпроўскай культуры.

лоўводгаспадаркі Мін-ва сельскай гас-падаркі СССР. Чл. ЦБ КП(б) у 1921—24, ЦК і Бюро ЦК КП(б) у 1924—25. У лют.—май 1924 чл. Часовага бел. Бюро ЦК РКП(б) і канд. у чл. яго Прэзі-дыума. Чл. ЦК ВК БССР у 1920—25.

Эмануіл Іофе

ХОДЗІН Сяргей Мікалаевіч (н. 31.5.1963, пас. Пугчына Дзяржынскага р-на), бел. гісторык. Канд. гіст. н. (1990). Скончыў БДУ (1985). Працаваў настаўнікам, дырэктарам сярэдняй школы. З 1988 у БДУ: выкладчык гіст-орыі Беларусі, дацэнт кафедры крыні-цазнаўства, з 2000 дэкан гіст. ф-та. Дас-ледуе крыніцазнаўства, гісторыю і псі-халогію сялянства Беларусі 1920—30-х г.

Тв.: Беларуская вёска // Актualityныя пы-танні гісторыі Беларусі... Мн., 1992: Ад «свайго» да агульнага? (да пытання аб эвалюцыі сацыял. псіхалогіі бел. сялянства ў 1920-я гг.) // Гіст. навука і гіст. адукацыя ў Рэспубліцы Беларусь: Новыя канцэпцыі і па-дыходы. Ч. 1. Гісторыя Беларусі. Мн., 1994; Крыніцы гісторыі Беларусі (Гіст.-генетыч. і кампаратывнае вывучэнне). Мн., 1999; Тео-рыя і історыя істочніковавядзення. Мн., 2000 (разам з В.П.Грышкевічам, С.Б.Каунам); Бе-ларуская вёска ў 1920—1930-я гг.: крыніцы, метады, вынікі вывучэння // Выбр. навук. працы Бел. дзярж. ун-та. Т. 2. Гісторыя. Філалогія. Журналістыка. Мн., 2001; Гіст-орыя культуры Беларусі ў 1920—1930-я гг.: Дапам. для студэнтаў. Мн., 2001.

ХОДЗЬКА Барэйка-Ходзька, Аляксандр (30.8.1804, мяст. Крывічы Вілейскага пав. Мінскай губ., цяпер г.п. Кры-вічы Мядзельскага р-на — 27.12.1891), паэт, фалькларыст, славіст, усходазна-вец. Сын Я.Ходзькі. Вучыўся ў Віленскай гімназіі, скончыў са ступенню канд. філасофіі Віленскі ун-т (1823), вучэбнае аддзяленне жывых моў пры Азі-ядкім дэпартаменце Мін-ва зямельных спраў у Пецяярбургу (1829). За ўдзел у т.-ве *філарэтаў* (1823—24) быў арышта-ваны. У час вучобы ў Пецяярбургу зблі-зіўся з А.Мішкевічам, А.Пушкіным, В.Жукоўскім. Выдаў зб. «Паэтычныя творы» (1829), у які акрамя балад, зас-наваных на бел. і літоўскім фальклору, увайшлі пераклады навагрэчаскіх (пера-

важна клефтаў) і марлацкіх песень. З 1831 на дыпламат. службе ў Персіі, з 1842 у Парыжы, нраф. славянскіх л-р Калез дэ Франс (1857—83). Папуляры-заваў славянскія мовы, фальклор, пера-кладаў са слав. на ўсх. мовы. Запісваў успаміны Міцкевіча, памагаў яму вы-даць іх. Перапісваўся з А.Кіркорама, К. і Я.Тышкевічамі. Першы апісаў эпас пра Кёр-Аглы, вершы туркменскіх паэтаў Махтумкулі і Кемінэ, фальклор туркме-наў і інш. Выдаў збор паданняў і песень народаў паўн. Персіі (1842), «Персід-скую граматыку» (1852), напісаў дасле-даванне па курдскай мове, падрыхтаваў размоўнік па турэцкай мове, працу пра помнікі стараславянскага пісьменства і інш.

Тв.: Дерар. восточная повесть в стихах. СПб., 1839; Specimens of the popular poetry of Persia. London, 1842; Grammaire de la langue persane. Paris, 1883.

Літ.: Мархель У.І. Прадвесце. Мн., 1991; Яго ж. Як свечка перад згасаннем // Мархель У. Прысутнасць былога. Мн., 1997; Грыцкевіч В. Аляксандр Ходзька (1804—1891) // Славутыя імёны Бацькаўшчыны. Мн., 2000. Вып. 1.

Валяцін Грыцкевіч, Уладзімір Мархель.

ХОДЗЬКА Дамінік Цэзары (1800, б. ма-энтак Яварова, Віленскі пав. — 1863), літаратар, фалькларыст, этнограф. Вучыўся ў Віленскім ун-це. Чл. т.-ва *філа-рэтаў*. Зблізіўся з Я.Чачотам, Т.Занам. Чл. *Віленскай археалагічнай камісіі*. Настаўнічаў у Вільні, на Случчыне. Агублі-каваў успаміны і нататкі пра жыццё і дзейнасць К.Браздінскага (1845), Я.Ходзькі (1858), Л.Бароўскага, Ю.Крашэўскага і інш., урываў «Збору некаторых успамі-наў... да гісторыі Віленскага ун-та. І. Віленская акадэмія ў часы эзугтаў» (1862). Збіраў і апрацоўваў бел. вусную нар. творчасць. Аўтар працы пра рэкі Беларусі і Літвы (рукпіс перадаў Віленскай археал. камісіі). Супрацоўнічаў з А.Кіркорама, Я. і К.Тышкевічамі. Упершыню распрацаваў біяграфію *З.Даленгі-Хадакоўскага*, надрукаваў яе ў польск. энцыклапедыі Я.Глюксберга, потым у час. «*Атэнэум*» (1842, т. 1, 4) і «*Teka Wileńska*» («Віленскі зборнік», 1857, № 2).

ХОДЗЬКА Ігнат (29.9.1794, паводле інш. звестак 17.9.1795, в. Заблощчына Вілейскага пав. Віленскага ваяв., цяпер Вілейскі р-н — 1.8.1861), пісьменнік, мемуарыст. Вучыўся ў Віленскім ун-це (1810—14). Канд. філасофіі (1814). Чл. т.-ва *шубраўцаў* і масонскай ложы ў Мінску. Чл. *Віленскай археалагічнай камісіі* (з 1855). Большую частку жыцця пра-веў у маёнтку Дзевятня (Смаргонскі р-н). Пісаў на польск. мове. У раннях апава-даннях («Прыгонны», 1829, і інш.) вы-казваў крытычныя адносіны да існую-чых парадкаў, паэзій перайшоў на кан-серватыўныя пазіцыі. Пісаў вершы («Дамок майго дзядулькі», «Баруны»). Аўтар «Літоўскіх малюнкаў» (1840—62), «Мемуараў скарбніка» (1844), «Літоўскіх паданняў» (1852—60), у якіх апісаў бел. мясціны, жыццё і побыт насельніцтва Беларусі. У сваёй творчасці выкарыс-тоўваў бел. паданні, песні, жарты, анек-доты. Напісаў псіхал. навелу «Двор на